

**ÚTMUTATÓ SZAKMAI GYAKORLATOKHOZ TANÍTÓ SZAKOS HALLGATÓK,
ISKOLAI SZAKVEZETŐK, GYAKORLATVEZETŐ OKTATÓK SZÁMÁRA**

Pedagógiai megfigyelés - Fókuszban a tanítás-mikrotanítás (NBP_TA305GA,
LBP_TA305GA), 4 kredit, gyakorlati jegy

4. félév. Felelős oktató: Dr. Podlovics Éva Livia, Eszterházy Károly Egyetem, Sárospataki
Comenius Campus

TANÍTÓ SZAK SZAKMAI GYAKORLATA			
<i>Tantárgy</i>	<i>Félév</i>	<i>Kredit</i>	<i>Számonkérés</i>
Pedagógiai megfigyelés - Fókuszban a tanítás – mikrotanítás	4 (65 ó)	4	gyj

- Pedagógiai megfigyelés - Fókuszban a tanítás – mikrotanítás (NBP_TA305GA) o
 - 39 óra csoportos hospitálás: 13*2 + 13*1 (hospitálás + megbeszélés);
 - 26 óra egyéni gyakorlat: 13*1 mikrotanítás + 13*1 egyéni felkészülés
 Keddi napokon – létszám: 6 fő
- Pedagógiai megfigyelés – Fókuszban a tanítás - mikrotanítás (LBP_TA305GA) o
 - 14 óra csoportos hospitálás: 12 óra hospitálás + 2 óra megbeszélés (tanítási órák, szabadidős foglalkozások látogatása. Pénteki napokon.
 - 6 óra egyéni gyakorlat a gyakorlóiskola beosztása alapján. Létszám: 10 fő

(1.) Tantárgy neve: Pedagógiai megfigyelés – Fókuszban a tanítás-mikrotanítás NBP_TA305GA	Kreditértéke: 4
A tantárgy besorolása : kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” ¹² : (kredit%)	
A tanóra ¹ típusa: gyak. és óraszám: 65 az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve : Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők² (ha	

¹ Nftv. 108. § 37. *tanóra*: a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelyek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

vannak): megfigyelés

A számonkérés módja: gyj.

Az ismeretlenőrzésben alkalmazandó **további (sajátos) módok³** (ha vannak): hospitálási napló, óravázlat, önreflexió

A tantárgy **tantervi helye** (hányadik félév): **4.**

Előtanulmányi feltételek (ha vannak):

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A tantárgy célja:

A gyakorlat járuljon hozzá olyan jártasságok, készségek, képességek megalapozásához, melyek birtokában a hallgatók alkalmassá válnak az elméleti és a gyakorlati megfigyeléseik komplexitásának és összefüggésének szemlélésére, értelmezésére, valamint tantárgypedagógiai ismereteik tudatos gyakorlati alkalmazására a napi oktató-nevelő munkában, készítse fel a hallgatókat a magyar és matematika tárgyak tanítására, erősítse a pálya iránti elkötelezettséget, alapozza meg az oktató-nevelő munka gyakorlatához szükséges tudatos tanítói munkát. A hallgatók szerezzenek tapasztalatokat a tanítási óratervezése, szervezése, megvalósítása, és a korszerű tanulásirányítás, a tanulók differenciált fejlesztése, valamint a tanulók teljesítményének diagnosztizálása és értékelése vonatkozásában. Szerezzenek jártasságot mindazon tevékenységek felismerésében, amelyek a tartalmilag és módszertanilag komplex, a teljes tanítói tevékenységet átfogó feladatrendszer megvalósítására teszik a későbbiekben alkalmassá. A gyakorlati képzés során váljanak képessé a tantervek, programok, tankönyvek, taneszközök, módszerek vonatkozásában korszerű szakmailag is hozzáértő, értékelő-elemző szemléletmódra.

A tantárgy tartalma

Pedagógiai megfigyelés: A hallgató gyakorlatvezető vagy egyetemi oktató irányításával a gyakorló iskolában órarendbe illesztett **heti 2 órában** előkészítő, szak- és megbeszélő órán aktívan vesz részt. A hallgató gyakorlatvezető tanára közismereti és készségtárgyak tanóráit figyeli elsősorban általános pedagógiai, pszichológiai és – lehetőség szerint - szakmódszertani szempontból. A következő tématerületek köré csoportosítható a kurzus:

- A tanulói személyiség fejlesztése.
- Tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése.
- A pedagógiai folyamat terve.
- A szaktudományi tudás felhasználásával a tanulók műveltségének, készségeinek és képességeinek fejlesztése.
- Az egész életen át tartó tanulást megalapozó kompetenciák hatékony fejlesztése.
- A tanulási folyamat szervezése, irányítása.
- A pedagógiai értékelés változatos eszközeinek alkalmazása.

² pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

³ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

- Szakmai együttműködés és kommunikáció.
- Szakmai fejlődésben elkötelezettség, önművelés

Mikrotanítás: A hallgató a gyakorlat során a gyakorló iskolában hospitál és mikrotanítást végez (lehetőség szerint a tanítási gyakorlat során aktuális tantárgyak tantárgypedagógia/szaktárgypedagógiai kurzusáért felelős egyetemi oktató jelenlétében).

- A hallgató gyakorlatvezető irányításával a gyakorló iskolában órarendbe illesztett **heti 3 órában** végzi gyakorlatát, előkészítő, szak- és megbeszélő órán aktívan vesz részt.
- A hallgató gyakorlatvezető tanára, valamint csoporttársai óráit hospitálja, illetve a félév során mikrotanítást végez a csoport előtt.
- A tanítási óra után önreflexiót ír 1-2 oldal terjedelemben.

Az oktatás tartalma és tervezett ütemezése:

- a látott tanóra/foglalkozás összevetése a tanult didaktikai szempontokkal: az óra célja és tartalma, az óra felépítése és szervezése, az órán alkalmazott módszerek, a tanulók munkája és magatartása, a nevelő munkája, egyénisége, magatartása, az óra eredményessége, a motiváció módjai, tanulásirányítási formák.

A kurzus teljesítésének a feltételei

1. Aktív részvétel az iskolai gyakorlaton – hiányzás esetén pótlás szervezése kötelező!
2. Jegyzőkönyvek írása (min. 12!) – leadás a szorgalmi időszak vége előtt egy héttel, papíron!
3. Mikrotanítási óratervek, önreflexiók elkészítése – leadás a szorgalmi időszak vége előtt egy héttel, papíron!

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

- NAT 2012
- Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyamára (51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet 1. sz. melléklet)
- Hunyady Györgyné-M. Nádas Mária (2000). Pedagógiai tervezés. Pécs: Comenius Bt. 65-140. p. ISBN: 2050000006586
- Falus Iván (2007). Didaktika. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. ISBN: 9789631952964

Ajánlott irodalom:

- Kagan (2001). Kooperatív tanulás. Budapest: Önkonet Kft. ISBN: 9789638662354
- Dr. Iker János-Szerencsi Sándor-Dr. Vörös György-Ács Pál (1991). A matematika tanítása I. Budapest: Tankönyvkiadó Vállalat.
- Szerencsi Sándor-Papp Olga (1995). A matematika tanítása II. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Nagy J. József (1991). Anyanyelvi tantárgy-pedagógia. Budapest: Tankönyvkiadó,

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség stb., KKK 7. pont*) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben**

hozzájárul

a) tudása

- Megismeri óra felépítését, a pedagógus nevelési és oktatási koncepciójának főbb jellemzőit, didaktikai tudatosságát.
- tudományos elméleteket, az első hat iskolaévnél a személyiség formálódásában és az élethosszig tartó tanulásra való felkészítésben betöltött szerepét.
- Rendelkezik 6-12 éves gyerekek, gyermekcsoportok és környezetük megismerésére, az őket érintő társadalmi folyamatok értelmezésére vonatkozó elméleti és módszertani tudással.
- Ismeri a tanulás támogatásának, a kulcskompetenciák megalapozásának, kibontakoztatásának tudományos és szakmódszertani alapjait, az első hat iskolaévben alkalmazható korszerű módszereket, eszközöket.
- Ismeri a 6-12 éves gyerekek teljes körű egészségfejlesztését célzó iskolai tevékenységek és pedagógiai eljárások elméleti hátterét és gyakorlati alkalmazását.

b) képességei

- Képes az óra didaktikai megfigyelésére, elemzésére.
- A nevelési, fejlesztési célokat, feladatokat, tartalmakat képes a 6-12 éves gyerekek személyiségére, szociokulturális környezetének főbb jellemzőire tekintettel, differenciáltan tervezni.
- Épít a 6-12 éves gyerekek előzetes tapasztalataira, cselekvő részvételére, kreativitására, a közös munkát szakszerűen irányítja, elemzi és értékeli.
- Képes közösségi értékek közvetítésére, a gyermekközösség alakítására.
- A gyerekek családjával kölcsönös tiszteletre és bizalomra épülő kapcsolatot alakít ki, szakszerűen, közérthetően és hitelesen kommunikál, képes a nevelést érintő kérdésekben a családokat támogatni.
- Együttműködik a nevelési folyamat többi szereplőjével, képes elgondolásait előadni és megvitatni, eredményeit, javaslatait szóban és írásban hitelesen és szakszerűen közreadni.
- Képes a tanítói munkára irányadó szakmai, etikai és jogi szabályozókhoz munkája során igazodni, a szabályozók változtatásához javaslatokat előterjeszteni.
- Tevékenységére szakszerűen reflektál.

c) attitűdje

- Kialakul a tanítás iránt a pozitív beállítódása.
- Tevékenységét a 6-12 éves gyerekek fejlődésének támogatása iránti elkötelezettség irányítja.
- Elkötelezett a 6-12 éves gyerekek teljes körű egészségfejlesztése iránt.
- Tevékenysége során inkluzív, befogadó szemléletet képvisel, törekszik a családok kulturális hagyományainak tiszteletben tartására.
- Tanítói tevékenysége minden területén elkötelezett a különböző szociokulturális környezetből érkező, a sajátos nevelési igényű, illetve a fogyatékos gyerekek közösségbe történő beilleszkedésének támogatása iránt.
- Igényli az önreflexiót, a nevelési folyamat és saját tevékenysége több szempontú elemzését, értékelését.

d) autonómiája és felelőssége

- A hatáskörébe tartozó területeken felelősséget vállal a rájuk bízott 6-12 éves

gyerekek fejlődéséért, kulcskompetenciáik hatékony megalapozásáért, kibontakoztatásáért.

- Hatáskörében felelősséget vállal a 6-12 éves gyerekek teljes körű egészségfejlesztéséért.
- Munkájával összefüggő pedagógiai kérdésekben – a jogszabályok és az intézményi keretek között – önállóan dönt.
- Felelősséggel vesz részt intézményében a harmonikus, támogató légkör kialakításában.
- Hivatása művelése körében felelősséget vállal a társadalmi kohézió erősítéséért.
- A hatáskörébe tartozó területeken felelősséget vállal a kulturális hagyományok ápolásáért, a kultúrák közötti megértés és kommunikáció elősegítéséért.

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Podlovics Éva Livia, PhD

A kurzus teljesítésének feltételei (a megfigyeléshez kapcsolódóan)

1. Általános szabályok:

- A gyakorlatokon kötelező a megjelenés az előkészítő órán közölt időpontoknak megfelelően.
- A jelenlétet a felelős gyakorlatvezető/egyetemi oktató ellenőrzi.
- Megfigyeléseiben, megfigyeléseinek rögzítésében segítséget ad az alábbi megfigyelési jegyzőkönyv minta. (min. 12 db leadása kötelező!)
- Feljegyzéseit minden óra után írassa alá az órát tartó pedagógussal, ezzel igazolva jelenlétét.
- Igazolatlan mulasztás a gyakorlatból történő kizárást eredményez.
- Késés esetén csak a következő iskolai időegységen (órán, foglalkozáson) vehet részt.
- A gyakorlat pótlására szervezeten, az oktatók közreműködésével kerül sor egy alkalommal.
- Amennyiben a hallgató nem teljesíti a kurzus követelményeit, nem veheti fel a következő félévben a rá épülő kurzust.
- A gyakorlaton a hallgató megjelenése, öltözködése, viselkedése feleljen meg az intézmények házirendjének.
- A megfigyelés alatt maradjon háttérben, ne zavarja a foglalkozást, a tanórát!
- **A levelezős hallgatók kötelezettségei mindenben megegyeznek a nappali tagozatos hallgatókéval.**

A tantárgy elvégzésének általános szabályai (a mikrotanításhoz kapcsolódóan):

- A gyakorlatokon kötelező a megjelenés az előkészítő órán közölt időpontoknak megfelelően.
- A jelenléte a felelős gyakorlatvezető/egyetemi oktató ellenőrzi.
- A mikrotanításról az órát tartó hallgató önreflexiót ír max. 2 oldal terjedelemben, melyet pontozott óratervével együtt a félév végén az egyetemi oktatója számára lead. (Szempontokat ld összefoglalva később, *A tanóra megfigyelés szempontjai alatt*).
- Az órán résztvevő többi hallgató a tanóráról megfigyelési jegyzőkönyvet készít.
- Igazolatlan mulasztás a gyakorlatból történő kizárást eredményez.
- Késés esetén csak a következő iskolai időegységen (órán, foglalkozáson) vehet részt.
- A gyakorlat pótlására szervezeten, az oktatók tudomásával kerül sor egy alkalommal.
- Amennyiben a hallgató nem teljesíti a kurzus követelményeit, nem veheti fel a következő félévben a rá épülő kurzust.
- A gyakorlaton a hallgató megjelenése, öltözködése, viselkedése feleljen meg az intézmények házirendjének.
- A levelezős hallgatók kötelezettségei mindenben megegyeznek a nappali tagozatos hallgatókéval.

Szempontok a tanóra önmegfigyeléséhez, reflexiójához:

A tanóra megfigyelés szempontjai a **Tanító – Tanítja – a Tanulót** folyamat mentén értelmezhetők, s a tanóra tartalmán, az alkalmazott módszereken kívül (= szakmai **tanítási** tevékenység), **tanító** személyiségét, s a **tanuló**ra kifejtett hatásokat foglalja magában.

Javasolt szempontok a reflexió készítéséhez:

- 1, **Az óra tartalma és feladata:** az óra anyaga és helye a tanítás-tanulás folyamatában; a feladatok megfelelése (mennyiség, minőség, elrendezés) a tantervi követelmények tükrében; a feladatok megfelelése a kitűzött oktatási-nevelési feladat tükrében.
- 2, **Az órán alkalmazott módszerek, eszközök és munkaformák:** a módszerek és feladatok megfelelése a tanulók fejlettségi szintjének; az alkalmazott munkaeszközök megfelelő használata; a frontális/csoportos/egyéni munka hatékonyságot, differenciálást segítő alkalmazásának kérdése
- 3, **A tanító munkája és személyisége:** a tervező munka milyensége (önálló, átgondolt, színvonalas, szakszerű); a tanító beszéde (pl., intenzitás, ritmus, szókincs, kérdés-kultúra); a tanító óravezetésének (határozott, hangulatos, érdekes, irányító, segítő, felügyelő), visszacsatolásainak (differenciáltak, előremutatóak, informatívak), szervező munkájának (időbeosztás) milyensége. Ezen kívül magatartásának (közvetlen, türelmes, játékos, változatos) és felkészültségének jellemzői.
- 4, **A tanulók tevékenysége és tanulása:** a tanóra hatására a tanulóban megjelent-e az érdeklődés, az aktivitás, az önálló tevékenységre, véleményalkotásra való készség; s a tanulását elősegítő hatásként az új tapasztalatszerzés, a képességek fejlesztése, s az érzelmi, akarati és magatartásbeli tulajdonságok pozitív irányú változása.

5, Összefoglaló értékelés: a tanítási óra hatása a tanuló személyiségfejlődésére, tapasztalatok, javaslatok.

A Sárospataki II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola csengetési rendje:

ÉRKEZÉS 7.45-RE!!!

1. óra 8.00-8.45
2. óra 9.00-9.45
3. óra 10.00-10.45
4. óra 10.55-11.40
5. óra 11.50-12.35
6. óra 12.40-13.25
7. óra 13.45-14.30
8. óra 14.30-15.15
9. óra 15.15-16.00